

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
 на пів року 10 кор!
 на чверть року 5 кор.
 на місяць 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАНА

»Вареш ми очи і душу ми вареш; а не возьмеш милость і віри не возьмеш,
 бо руске ми сердце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 «рім неділь і руских свят
 » 5½ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» під ч. 1.
 «Л. Домбровського (Хорунчини). Екс-
 педиція місцева в Агенції Со-
 коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереження. —
 Реклямації неопечатані вільні
 від порта. — Оголошення зви-
 чайні приймають ся до ціни
 20 с. від стрічки, а в «Наді-
 сланім» 40 с. від стрічки. По-
 дяки і приватні допесня по
 30 с. від стрічки.

Державні конечности.

(X) З цілою силою висувують ся в Австро-Угорщині торгово-політичні питання на перший план і домагають ся конечного і пильного рішення, якого вже здавна дожидають. З кінцем сего року тратить свою вагу договори з Італією а по шести тижнях може настати бездоговорний стан, на коли яким небудь способом не подбає ся про віднову торгового договору. В краєвих соймах, н. пр. перед кількома днями в долішно-австрійським, зазначувано конечну потребу віднови і ухвалено ріжні директиви, але на тім і конєць. Всі відчувають конечну потребу подбати про обезпеку управи винограду перед заливом італійськими винами, але не видно ніякої спромоги, щоби розпочати якісь урядові переговори в тій справі з Італією, бо сему стоїть на перепоні відома формулка Селя. Угорщина квапила ся страшно з виповідженням договору, посли з обструкційних сторонництв горячо се поширали, щоби усунути клявзулю, що до вина, шкідну господарским інтересам Австро-Угорщини, а теперішня угорська обструкція не дає спромоги довести торгово-політичні взіємні до якогось ладу.

Гр. Тіса в своїй програмовій речі зовсім обминув справу управилення винної клявзулі цлової. Вже виразнійше становище зазначив в сій справі его попередник але без успіху.

Его підняли на глум, коли він заговорив про потребу закона, який уповажнив би до переговорів з Італією. Але що перше відрочувано, се тепер показує ся наглою справою, а так як гр. Тіса приневолений побороти обструкцію, щоби перевести рекрутацийний закон і дістати бюджету провізорию, так само неминучо є справа віднови торгового договору з Італією перед кінцем року.

Сю справу повинен був гр. Тіса підняти в своїй програмовій речі, позаяк не лише австрійські але й угорські продуценти вина домагають ся конечної охорони сего промислу господарского. Ся справа виступає рішучо перед угорську обструкцію, а краєвий союз угорських винних продуцентів має сего домагати ся в петиції до правительства, щоби оно добуло собі уповажнене від парламенту зараз розпочати переговори в тій справі з італійським правительством.

Розійшли ся вже навіть якісь непевні, навіть заперечувані вісти, що гр. Тіса хоче сконструувати якесь право з конечности, яке би давало ему спромогу до переговорів з Італією, як би обструкція стояла сему на перешкодї. Річ ясна, що коли такий стан ex lex є місяцями можливий, тоді і беззміслена Сельова формула може бути переломана. Коли гр. Тіса розбере сю формулу що-до єї значіння, то впевнить ся, що єї зміст вповні виконаний, що цлова тарифа, коли не є ще санкціонована, то бодай поміж обома договорними сторонами уложена і в дотичних комісіях парламентарних майже викінчена, отже не може бути перепони для Угорщини, щоби подбати о коротку провізорию.

Але здає ся, що гр. Тіса не буде приневолений хватати ся такої конечности, бо торгові договори не дадуть ся усунути з дневного порядку, они самі вимусять собі право полагади. На се вказує замір краєвого союзу угорських продуцентів вина.

Промова пос. д-ра Олесницького

в краєвїм соїмі дня 7. жовтня 1903 при розправі над звітом шкільної комісії про стан народних шкіл і учительских семінарій в 1900 і 1901/2 р.

Підчас бесіди посла Богачевского, чув я заміти з ріжних сторін сеї Палати, що бесіда п. Богачевского за довга.

І дійсно могло се так здаватись декому ближше річи несвідомому. Кто однак хоч трохи познакомлений з матерією, над котрою розприва веде ся, той хіба мусить признати, що бесіда п. Богачевского була може і за коротка.

Однак мої панове! Розважте, що се говорив руский посол в такій для цілого народа руского многоважній а такій широкій, обемистій квестії, як справа шкіл народних, що цілий матеріял, який пос. Богачевский вис. палаті представив і до відомости краєвої Ради шкільної подав, то лише дрібна часть того повного матеріялу жалоб і постулятив, який що-до шкільництва народного маємо зібраний і який іменем руского народу маємо обовязок тут представити.

З уст Г. Е. п. Бобжиньского учулисьмо слова, що подані нами факти оперті переважно на газетних інформаціях. Могу запевнити, що ми лише на газетних інформаціях не полагаємо; ми старали ся вібрати дуже точно матеріял такий, за котрого стійність ми би могли відповісти, если не за цілий, то за головну часть тих фактів, котрі наведено.

І я дуже був би радий, если би покликані власти і чинники сеї матеріял розелідили всесторонньо — а тоді, коли би брали річ навіть cum grano salis, мусили би прийти до пересвідчення, що мусить бути щось заряджене в тім напрямі, аби запобічи тим недостаткам, котрі тут були піднесені.

З одної сторони сеї вис. палати, з уст п. Шаєра, піднесено ніби титулом певної рекомпенсати, — що в західних повітах деякі Русини допускають ся на поли шкільництва на некористь Поляків надужити. О скільки той заміт дотичить Русинів старостів, то я мушу заявити, що нарід руский за всіх скорше готовий боротись і відповідати, як за своїх старостів. Я дарую всіх старостів руских, кілько є їх лише на кулі земській, п. Шаєрови до его довірливої диспозиції. (Славно).

Если розходить ся о певні надужитя зі сторони одиниць на некористь Поляків в шкільництві, то я прошу такі факти розслідати і в давім случаю я був би перший, котрий бим кинув камевєм на такого Русина. Але жадаю від властей, аби таку саму систему приміювали до тих учителів Поляків, котрі допускають ся надужити в школах руских на некористь Русинів.

Тих кілька слів хотїв я відповісти на то, що сказане було при розправі. В сій справі хочу однак від себе додати кілька слів. Вам панове не може бути дивно, що ми, рускі послы, коли ходять о справу шкільництва народного, мусямо єї трактувати передовсім зі становиска

національного. Се є річ зовсім зрозуміла і понятна, бо тут іде о будучність народа і першим обовязком посла є стояти на сторожи тої будучности. (Славно).

З того становища передовсім мушу піднести ту велику неправильність, що в школах народних з язиком викладним, язык руский не є рівночасно язиком урядовим. Се є упоследжене прав руского языка. В школах, де є руский язык урядовий, повинні бути також в рускім язичі подавані всі оголошеня, вести ся в тім язичі протоколи, всі акти, розклад наук і всі публікації. Тимчасом дїє ся противно. В руских школах списує ся всі акти по польски. Також при конференціях протоколи суть списувані в язичі польським. В посліднім часі факт такий зайшов в Яворові, в школі ім. Шевченка, де директор школи не хоче узглядняти жаданя учителів промовляючих на конференціях по руски і веде протоколи конференції в польським язичі. Взагалі управління руского языка суть під тим зглядом упоследжені, і длятого я в тім напрямі поставлю резолюцію слідууючу: (читає).

Взиває ся ц. к. Правительство 1) аби в школах народних з руским язиком викладним заведено і внутрішнє урядованє в рускім язичі.

Дальша справа, котру ту з цілим натиском маю обовязок піднести, то справа руских підручників шкільних а іменно руских читанок в школах народних, а також і польских: Іде се зовсім рівнобіжно з устроєм шкіл. В краю нашім нема властиво шкіл чисто руских, а маємо в східній часті краю певне число шкіл, котрих характер властиво є утравістичний. В всіх тих школах молодіж присвоює собі язык польський, інспектора на поправне висловлене ся в язичі польським головну вагу кладуть і від того залежить кваліфікованє учителя. Відповідно до того суть уложені рускі читанки так народні як виділові. Наші читанки суть рускими властиво що-до букви і языка, що-до змісту і духа они не суть рускі але польскі.

Они лиш суть доповненням читанок польских. Мої панове! Заданє читанок є не лиш вправленє в читаню, але також відкрите перед дитиною першого світогляда, виціпленє засад, котрі як перше зерно, котре кидає ся в зорану землю, найскорше ся приймає, і найглубші віставляє сліди і то не лиш в тих, котрі більше до школи не ходять, але і в тих, котрі мають нагоду ходити до шкіл висших і на основі науки зглядом тих перших засад мають можливість віднести ся критично. Котрі-ж не мають нагоди дальшою наукою їх поглубити, в тих ті основи стають ся справді підставою їх будучного світогляда і пересвідчення.

Відповідно до того містять в собі читанки популярне представленє ріжних відомостей а межі иншими і історію народну. Відомости ті о найважнійших подїях народних, о найславійших діятелях відігривають велику ролю в вихованю, бо будять почутє національне, учать дожити народними святащами, заігривають до любви народа. І длятого вибір матеріялу в квивках шкільних становить квестію високої ваги як з становища педагогічного, так національного. Треба признати, що польскі читанки знаменито сповняють тую задачу. Історію свого народа представляють там так світлими і яркими барвами, що в тих молодих душах вже тоді здвигає ся сильний фундамент на будучих польских патріотів.

Якже инакше, якже противно має ся річ в рускими читанками! Про минушість народа руского, події его історії, его стремлення до свободи, про его мужів-славних, споминають читанки хиба дуже мало, а то, що лишть ся, не умів загірвати і утравалити в молодій душі основ ясного ідеалу народного, без котрого екзистенція ніякого народу не є можлива. За те заповнені суть рускі читанки зовсім, так як польскі, описами з польської історії, житєписами польских королів і гетьманів, що тим більше є замітне, що в польских книжках о руских діятелях ми не стрічаємо ніякої згадки. А то все хиба для того, щоби тій рускій дитині показати, яка то Русь бідна і нікчемна, що лиш в польській культурі блиск і благородність, щоби єї вже на вступі до життя духового знеохотити до свого — а притягнути до польского ідеалу.

Се не кажу в інтересі лиш нашим, оно є шкідливе для нас, є шкідливе і для вас і для краю цілого. Руска молодіж по укінченю тих шкіл народних входить в то положенє, що може і в школі і поза школою познакомити ся зі своєю бувальщиною, пізнати, яких батьків она дитина, пізнати історію свою, в котрій тільки було благородних змагань — тільки жертв для культури, може пізнати властиві причини невідрадної сучасности і загірті до любови свого.

Однак польска молодіж, котра нині в східній Галичині школу народну скінчила, не має з Русиною вже більше нічого до діла; в школах середних по руски учити ся не є обовязана і фактично не учить ся, отже то, що научила ся, стає ся тим комплетним компендиєм, тим капіталом, котрий молодіж що-до рускости із школи виносить. А як она в тій школі людової не має нагоди пізнати світлих і благородних карт з рускої історії, пізнати, що і Русь жила житєм культурним, що видала із себе знаменитих людей, законодавців, мужів державних, плекателів наук і геройских борців за волю, коли цілий материял, який подасть єму під тим зглядом школа народна, лишає єму вражівє тої культури лише, як мізерної офіцини позаду великоліпної палати польської культури. Коли він потому, бо мало хто студіює історію руску безсторонно, коли інформує ся о справах руских лиш з белетристики польської, котра навіть устами своїх найзнаменитших представителів правильно згідно виказує ся про Русь і єї минушість і культуру, коли відтак на тій точі образованє дає польска праса, котра не опустить жадної нагоди, щоби не згадати о «дичі і гайдамаччині», то шож дивного, що з тої молодіжи виростає суспільність привикла вже від дитини бачити в Русині і рускій суспільности елемент низшого ряду, а в кожній зовсім природній еволюції тої суспільности нездоровий фермент суспільности а лише в собі олицетворене ладу суспільного і культури.

Шож дивного, що в польській суспільности серед навіть образованих кругів під зглядом рускої історії і руских відносин, фактичний анальфабетизм, котрого наглядним доказом і плодом є хоч би такі статі дневникарські, як тоті, котрі нам на пульпіти повакладано. А все то шкідливе для віднесеня цілого краю.

Дві є евентуальности полагоджена відносин межі двома народностями, котрі одну землю замешкують. Або одна другу зїсть і тоді дорога коротка, або мусять жити з собою і тоді мусять полагодити свої відносини в спосіб, котрий би то жате уможливив. А першим условием такого полагодження є взаїмне пошанованє, бо лиш оно веде до взаїмної толеранції. А того пошанованя нехай учать ся вже діти наші, нехай їм вщепляє ся оно в молоді серця тоді, коли ті серця не затронє ще отруєю шовінізму. З тої причини хочемо, щоби уклад і вибір материялу історичного в читанках учив того пошанованя і аби польска молодіж могла також пізнати світли, благородні і правдиві моменти рускої історії.

На тій основі ставляю другу резолюцію: Взиває ся ц. к. Правительство, 2) щоби перевело ревізію руских читанок для народних шкіл і доповнило їх історичним материялом з рускої історії а іменю оповіданями найважнійших фактів з історичної минушини Руси, представленими в спосіб приступний з огляду на вік і степенє образованя учеників.

До того ще одну квестію додаю, іменню справу роздаваня премій при іспитах. Під тим зглядом чуємо оправдані наріканя, що в руских школах дуже мало руских книжок на премії признає ся, що фонд обертає ся в значній часті на закупно книжок польских. Для того ставляю резолюцію: 3) аби зарядило в народних школах з руским язиком викладним роздаванє яко нагород підльности книжок руских Радою шкільною краю на премії апробованих.

На тих увагах кінчу, заявляючи, що то, що я в тій справі зі становища нашого національного підійє, то є правдиве і зі становища справедливости, обективности, безаглядно оправданє бажанє руского народа на поли народного шкільництва. (Оклик: славно і довготривалі оплески).

Державна рада.

Вчєрашнє засіданє державної ради отворив президент гр. Фетер по 11. годині. Нововибраний посол Бобжинський аложив посольське прирєченє. Опісля предложив президент міністрів др. Кербер проєкт закона в справі підвишеня ухваленого вже давійше кредиту на запомоги з причини елементарних нещасть з 15 на 20 мільонів, а міністер скарбу предложив бюджет на 1904. рік.

Перший забрав голос міністер скарбу Бем-Баверк, аби подати фінансове експозє. Він вказав на некорисне економічне положенє і неясну політичну ситуацію, яка наступила в наслідок загальної депресії в Европі з одної сторони і наслідком неполагоджєня угоди з Угорщиною та впливу торговельних договорів з загралицею з другої. Однак він має надію на красшу і то вже недалеку будуччину і зазначає експанзивні змаганя у всіх галузях адміністрації. Підчеркає, що в останніх 7 літах підвишено плату урядникам о 90 мільонів корон, хотяй бюджету з кожним роком представляють ся лихше. Коли давійше зрієт доходів виносив річно 40 до 60 мільон. кор., то в 1904. р. він може вивести 11 до 12 міль. Вкінці міністер просить, щоби посла не жадали, аби єї домаганя полагоджено нараз, коли бажать запобічи недобору.

По міністрови скарбу промовляв міністер-президент др. Кербер, перериваний часто чєскими радикалами. Др. Кербер заявив, що стоїть на тім становищу що-до відносин обох половиць монархії, на якім був тоді, коли промовляв над предлогодю о контингенті рекрутів. Отже є за єдноєстю армії, якої найвисша власть спочиває в руках Короля.

В заяві угорского премієра гр. Тієи др. Кербер не бачить нічого, що противило би ся угодовим законам і єдноцїлности армії. (Протести). Єсли угорське правительство тою заявою хоче довести в соїмі до поладнаня сїльного бюджету, до ухвалєня торговельних договорів і австро-угорської угоди, то австрійське правительство супроти того відносить ся з як найбільшою симпатією і бажає собі, аби обі половиці монархії тепер і на будучє все йшли згідно для добра цілої монархії та в інтересі династії. (Оплески).

Др. Кербер згадав дальше, що приступленє Австрії до бруксельської конвенції було конєчне, та що закон про контингентованє цукру не противить ся єї конвенції. Дальше вказав бесідник, що в 1904. р. починає ся період великих водних будівель.

В справі висших научних заведєнь др. Кербер зазначив, що університети і політехніки в Празі, Берні і Львові потребують нових приміщєнь. Згадав, що міністерство просвітї небагатом покінчить студії над відповідним вивінованєм висших научних заведєнь в інститутах і лабораторіях, які відповідали би новочасним вимогам і узглядняли желаня всіх народностей.

Бесідник вичислив дальші праці парламенту в справі ухвали законів про обезпечєне робітників на старість, переведєня угоди з Угорщиною, віднови торговельних договорів передовсім з Італією і Росією, зановів правительство предлоги в справі реформи військового податку, закона про аптики, нового карного поступованя військового і т. д.

При кінци своєї промови бесідник висказує надію, що заповіджена обструкція в парламенті не буде довго тривати з огляду на небезпечність для конституції, автономії та інших справ важних для розвою культурного і економічного населєня. Посли яко заступники народів самі мусять прийти до перєсвідчєня, що належить стремити до запевненя біту монархії. Обструкція отже устане і в Австрії, прийде до того, що конєчне до удержаня спокою, с. є до свободного розвитку всіх народностей, поки та народність не виступає до борби проти другої. Правительство буде все сповняти свою задачу, с. є стояти на сторожи конституційних законів. Всі народи Австрії бажать удержаня держави, отже й мир мусять настати. Др. Кербер відкликє ся ще раз до розваги і патріотизму послів і тих сторонництв, які уважають своєю задачею довести до спокою в державі.

Промову президента міністрів принято оплесками, почім по коротких бесідах кількох послів ухвалєно отворити на слідуючім засіданю дискусію над промовою д-ра Кербера.

Дневний порядок.

По відчитаню впливів палата доконала доповняючих виборів до комісії і ухвалила відослати до бюджетової комісії правительствоному предлогу що-до підвишеня кредиту на запомоги для навіщєних елементарними нещастями.

Пос. Барайтер поставив внесєне, аби на слідуючім засіданю палати яко другу точку наряд поставлено звіт конституційної комісії в справі знесеня §. 14. Внесєне ухвалєно.

Пп. Іро і Штайнер остро виступили проти розданя друкованого звіту в чєській мові. Президент гр. Фетер відповів, що сю справу провірить і поставив внесєне, аби слідуючє засіданє відбуло ся в пятницю.

Внесєне ухвалєно і на тім покінчило ся засіданє.

Новинки.

— Калєндар. В четвєр: руско-кат. Павла еп., Клявдій; рим-кат. Єлисавети. — В пятницю: руско-кат. Брона, Лазара; рим-кат. Фелікса з Вальоа.

— Заяви. Із Скали: Послам руского народу і Високопреосв. Вірилістам, що в хвили страшної негачії всіх наших прав і топтаня в дикім шовіністичнім розгоні ворогами наших найконєчнійших потреб так гідно і достойно запротестували та покинули неприхильний нам соїм, віддаючи свої мандати і дальшу боротьбу в руски народу — кличемо: «Чєстє Вам і нехай память Вашу передає тяжко кривдженя Русь «оть рода вь родь». — Принадно зібрані свящєники скальського деканату, Мишків дня 12. XI. 1903: о. Петро Мицьковский декан, оо. І. Модрицький, Ксен. Гузлевич, Александер Левицький, Ом. Глібовицький, М. Зарицький, Мих. Кобилянський, Іван Чмола, Сев. Стрільбицький, Стан. Цар, Димитр Курдидик, Лев Дністрянський, Ярослав Лубий, Іларій Тишинський, С. Підляшєцький, І. Лабій, А. В. Уляницький, Вас. Ковч, Григ. Ковч, Сев. Матковский, Іван Кудрикєвич, Автоном Левицький, Ів. Брикович, Павло Петрицький, Ник. Стєменович.

З Нараївщини: Супротив напасти на руский нарід в Галичині, немов то єму грозит небезпечєнєство шизми, та супротив інсинуацій на руске духовєнєство в особєнности, немов то оно легковажить собі постанови св. Церкви кат., інсинуацій, які вийшли з уст Прєосв. Пельчара, лат. єпископа перемиского в соїмі львівським — ми свящєники нараївського деканата, зібрані на соборчику в Болотни дня 12/15, 1903, закладаємо торжєственний протест, заявляємо, що не дамоє в наших горячих католицких чувствєх ані ослабити ані понижити від нікого, хотьби се походило від розполітованого єпископа і застерігаємо ся рішучо против інвазії чужих ієрархів в справі, підлягаючій компетенції наших Владик. — Оо.: Юліян Дудик, Теофіль Кордуба, Тимогей Кєкиш, Іван Кузьмович, Йос. Дубанович, Николай Сєлєзінка, Корнєло Лотоцький, Йосиф Ліциньський, Кєсєнофонт Роздольський, Іван Насальський, Николай Цєгельський, Лука Яримович, Александер Петро Мійський, Іван Гарматій, Іван Корольюк, Юстин Озимкевич Ч.св. В. В., Іван Дидик, Теофіль Любієцький, Амєрозій Рубак, Ів. Воввідка, Іван Джульицький, Александер Тамчаковський.

— 3 львівського «Сокола». Ті Други Члєни, котрі хотять взяти участь в поїздці відпоручників «Сокола» на сокільське свято (основанє філії «Сокола») до Стрия дня 22. с. м., зволять зголосити ся до «Сокола» найдальше до дня 19. с. м.

— **3 Рогатина.** На зборах дня 12. с. м. на яких складав посольський звіт др. Могильницький, ухвалено отсі резолюції: I. Русини рогатинського повіта зібрані в Рогатині дня 12. падоліста 1903 похваляють вповні сецесію руских послів зі сойму і висказують їм за се повне признане, заявляючи, що не пертракціями з польською соймовою більшістю, але як найширшою просьвітною, економічною і — що найважніше — політичною організацією руских мас народних в Галичині здобудуть собі Русини права загарантовані для них основними законами і конституцією; витайють сецесію руских послів зі сойму яко історичний факт превеликої ваги, бо бачать в сій сецесії перший крок до осягнення нашого постулату: основане самостійного руского сойму в Галичині;

II. домагають ся поділу Галичини на часті західну польську і часті східну руску з особними соймами, виділами краєвими в Кракові і у Львові;

III. домагають ся рівного, безпосередного права голосованя до ради державної, сойму, рад повітових і рад громадских;

IV. звизають високе ц. к. правительство, щоби на основі міністерского розпорядження безпроволочно поділило раду шкільну краєву у Львові на дві самостійні секції: польську і руску і щоби рускій секції віддано заряд над всіми рускими школами народними і середними;

V. звизають ц. к. міністерство просьвіти і віроісповіданя, щоби ще сего року, не оглядаючи ся зовсім на ухвалу галицького сойму, ввело в житє першу класу рускої гімназії в Станіславові;

VI. вкінці протестують против ухваленого галицьким соймом закона о бюрах посередництва праці і звизають руских репрезентантів парламентарних у Відни, щоби постарали ся о се, щоби сей закон не одержав санкції, та звизають суспільність в Галичині, щоби в тім напрямі розвинула як найширшу агітацію.

— **Вороги правди.** Орган «вшехпольского влощьяніна з под Грудка» має таку відразу до правди, що вже не може правди написати. Вчєра приміром ми подали вістку, що чєскі Соколи з Праги прислали голови нашого «Сокола» аграфку з монограмом «Сокол» а слово подає, що ту аграфку прислав чєскій «Сокол». Вшехпольский орган перекручує нарочно факт, аби поріжнити руских Соколів з чєскими, як се робив по послїдній побутї чєских Соколів у Львові. Інтрига слов-а і загалом цілої польської праси тоді не вдала ся, і мимо того, що деякі члєни управи чєского Сокольства підлягають терорви польских Соколів, то решта чєского Сокольства симпатизує з Русинами і удержує з нашим Сокольством сердєчні і дружні зносини.

— **3 Підгайців.** На дохід «Селянської бурси» в Підгайцях устроєно товариство «Родина» в своїх комнатах дня 22. с. м. вечерницї з танцями. Стрій для пань і панів проходивий. Вступ від особи 1 К. Початок о 8. год. вечером.

— **Дяки сокальського повіта!** На день 6. с. м. були скликані збори дяків з сокальського повіта, щоби нарадити ся над поліпшенем долї дяків. На жаль явило ся таке малє число учасників, що збори не відбули ся. Завязавший ся тіснійший комітет відзиває ся до всіх дяків з деканатів сокальського, белзького і варязького, щоби з огляду на долю своїх дітїй і вдів, зібрали ся доконче всі на другі організаційні довірочні збори, котрі відбудуть ся дня 1. грудня с. р. о 2. годинї пополудни в сали міщаньского касина в Сокалі. Порядок дневний: О 10. год. відправити ся Служба Божа, відтак в означєнім часі: 1) Заснованє філії або агентури дяківського товариства. 2) Вибір члєнів Виділу. 3) Вписи члєнів і вплата вкладок. 4) Внесєня поодиноких члєнів. Просити ся дуже Всєчесне духовєнство всіх трєх деканатів, прихильне нашій незавидній дяківській долї, прибути ласкаво на єї збори а зглядно доконче вислати своїх дяків. За комітет: *Александр Гнатюк*, дяк в Угринові. (Прочі рускі часописи просити ся повторити сю оповістку).

— **Запис на народну школу в Києві.** Між паперами покійного батька проф. М. Грушевского, Сергія Грушевского, що був проф. київської семінарії, найшло ся завічанє з 1892. р. але доси ще правосильне, котре признає значні суми на просьвітні ціли. Іменно мають поки-що визначати ся з тих грошій стипендії для вихованців київської семінарії, а коли капітал дійде до повної висоти, має бути з него виділенях 100.000 рублів на основанє народної школи в Києві або Владикавказі, де жив небіщик. Сей капітал зближає ся уже до означєної висоти, проте проф. Грушевский вислав оводї голові київської городєкої ради письмо з просьбою відомити про се раду і назначити площу, на якій мала би стати народна школа. З капіталу 100.000 рублів має ся за половину вибудувати школу, а друга половина призначєна на єї удержанє.

— **Самоубийство дефравданта.** Сеї ночі коло півночі отруїв ся Лев Дюбінський зі страху перед прокураторією, яка зарядила проти него слїдство за дефравдацію грошій в львівськїм

магістратї. Прокураторія покликала була на нїї радника магістрату Гобгарского, аби подав деякі поясненя що-до манїпуляції в бюрах. Зі смертю виновника устєв проти него слїдство, однак, здає ся нам, прокураторія повинна звернути тепєр слїдство проти тих осіб, що посередно причинили ся до дефравдації чєрез те, що не контролювали чинностей урядника, котрий мав до дїла з грїшми.

— **Для бездомних Македонців.** Софійське добродїйне товариство «Милосєрдїє» прислало нам відозву з просьбою о жертви для нещасливих Македонців, які мусїли утікати до Болгарії перед звїрськими турецькими воєнками і башабожуками. Жертви належить вислати на руки товариства «Милосєрдїє» в Софії, якого предсїдателькою є п. Марія Гєшова. На відозві підписало ся ще шість інших визначних личностей з Софії.

— **Педагогі — фєрблїстами.** Цікавий процес відбув ся в минулім тижні перед судом в Бродях. Яко обжаловуючий виступив профєсор тамошньої гімназії, п. Вільгельм Кучєра. А тлом розправи була шкільна клєса і касинова сада. Іменно він обжалувавший нотар, Володислав Янішевский жалобу до краєвої шкільної ради, що проф. Кучєра дав єго синові з приватних мотивів лиху ноту з історії природи і намовив другого профєсора до того, щоби той дав ученикови лиху ноту з німецької мови. А стало ся се задлятого, що проф. Кучєра приходив до клєси здєнервований газардовою грою в фєрбля в урядничім касині. В тій грї тратили урядники гробї гроші. Між иншими програв обжаловуючий кількєсот корон і звернув ся до виділу каси ошадности (разом з тим другим учителем гімназії) о позичку. Але ту стрїнула їх відмова, як вносили — за старанєм нотаря Янішевского. Своє злїстє відбив проф. Кучєра на синові нотаря. Другою причиною до того була і відмова новсі бочки для огневої сторожи, котрої предсїдателем є проф. Кучєра, відмова, яку мав спричинити обжалувавший нотар. Що-до замїту газардової гри — признав єго суд доказаням, а замїти, що жінка проф. Кучєри вливала на вислїд клєсифікації, що проф. Кучєра вливав на инших профєсорів, признав суд неоправданими і засудив нотаря Янішевского на 10 днів арешту або 100 К карі і на заплачєнє коштів судового поступованя. — Що найважнїйше, то се, що брїдєкий суд відступив акти розправи окружному судови в Золочєві, який потягне до відвїчальности тих пп. профєсорів брїдєкої гімназії, що займали ся в касині газардовою грою в карти.

— **Нїмці в Галичині а кольонїзація.** Przegląd доносить, що дня 6. с. м. відбула ся у Львові конференція Нїмців-протєстантів під проводом супєрїтєндєнта Фрїчога з Ялої при участі 15. євангєлицьких духовних, чотирох сєнїорів (Цїпєсєра з Гогєнбаху, Коздоєна з Брїгїдану, Сандручка з Йозєфсєрбєгу і Фромїєса з Черновєдє), 35 учитєлїв, 90 прєсвїтерїв і відпоручникїв громад. Яко гїсть взяв також участь в нарадах нїмецький консуль фон Шпєсгарт. Зібрані ухвалили єдиногослоєно ось такі резолюції: „В виду відозви, щоби ми пошпєрали єміґрацію нїмецько-євангєлицької людности Галичини до Познаня, заявляємо, що: 1) жалуємо дуже над способом, в який управляюти заґраничні інтерєсанти агїтацію; 2) противимо ся рішучо єміґрації галицьких Нїмців-євангєликїв; 3) длятого звизаємо всі нашї громади і їх органи, щоби стєрегли ся перед передчасною єміґрацією; 4) рївночасно висказуємо переконанє, що наколи галицькі Нїмці в надїї на Бога і поміч братїв зістануть ся в краю, будуть держати ся мимо того своєї віри і народности“. Зібрані вибрали також комісію, котра має обговорити основно ту цілу справу, порозумівати ся з рїжними урядами, громадами і товариствами та розпочати акцію в ціли поправки господарских, народних і рєліґійних відносин сєред галицьких Нїмців.

— **Виділовий іспит,** що відбував ся перед львівською іспитовою комісією в жовтєні, аложили з I групи: Затлокаль Володислав (з відзначєнєм), Зембїньский Автїн, Кабаровский Володимир (з відзначєнєм), Окуньовский Рафаїл, Рафїньский Тома (з відзначєнєм), Романиця Сєвєрїн, Рожкєвич Вільгельм, Сємїон Юліян, Тулецький Жигмонт (з відзначєнєм), Турецкий Андрїй, Чайковский Станїслав, Червїньский Іван, Вайсєнфєльд Олександр, Кузьмїньска Олена, Лєбль Софїя (з відзначєнєм), Лучковска Павлина (з відзначєнєм), Понїкєвска Анна (з відзначєнєм), Хлєбїньска Марїя, Фрїянд Сала (з відзначєнєм), Шведзїцка Іванна (з відзначєнєм), Шнатске Марїя; — з II групи: Вїшнєвска Казїмира (з відзначєнєм), Грожевїньска Антонїна, Зембїцка Матїльда (з відзначєнєм), Мороз Михайло, Петруска Марїя, Рїбяньска Марїя, Рутковска Марїя (з відзначєнєм); — з III групи: Іонас Мойсєй, Краєр Оємєлян, Рапкєвич Петро, Фїда Станїслав (з відзначєнєм), Ганьчакowska Олена, Голємбїовска Ксавєра, Новаковска Марїя, Домашєвска Марїя, Лїсяк Олена, Травчїньска Олена (з відзначєнєм).

— **Slovansky Prehled** подає у випусках за мї-

сяці жовтєнє та падолїстє рєвідку (доси ще нескїнчену) про «вїдроджєнє українського народа» писану звїсним дослідником нашєї культури п. Рудольфом Брожем. Як показує ся, розвідка написана на основі совїсних студиї та із знанєм рїчи.

— **Юбилей даньского короля.** Даньский король, Христїян IX, обходив вчєра на замку Фрєдєнс-борґ в Копєнгадє в найблизшїм рєдиннїм кружєку 40-ві роковини своєго володарства. Із всіх європейских дворїв надїшли щирї гратуляції. Король Христїян є в ієрархії що-до старшини другим з ряду пануючих в Європі. Родив ся 8. цвїтня 1818. р., отже має тепєр 85 лїт, — є проте лєдвї кількє місяцїв молодший від найстаршого поміж коронованими головами, в кн. Люксєнбургского. Христїян обняв державну керми над Данїєю 15. падолїста 1863. р. (в 45. році жита), яко четвєртий син кн. Фрїдрїха Шлєзвїк-Гольштайна. Тодї стояла Данїя під знаком вїйни. Король видав 1863. р. сильну конституцію для Данїї та Шлєзвїка. Австрїя та Прусїя зажадали євакуації Шлєзвїка, а се довело до вїйни Данїї з Австрїєю та Прусїями, котрих вїйсько вступило в межї Данїї 1. лютого 1864. р. Як відомо, дістав ся Шлєзвїк-Гольштин і Лявєнбург пїсля поражєня Данїї Прусїам на основі вїдєньского мїра з 30. жовтня 1864. — Король Христїян має 6 дітїй. Єго другий син, Вільгельм, вступив 1863. р. на престол Грєції і засїдає на нїм до того часу. Недавнє обходив і він 40-лїтній юбилей своєго правлїня. Даньский двір є дуже близько сворїднений із росїйским та англїйским двором. Христїяна IX. називають проте «тєстєм Європи». Цар Микєла, яко син дочкї Христїяна, Даґмари, є внуком ювїлята а єго найстарша донька, Олександрє виїшла за муж за короля Едварда VII.

— **Вїнчанє з опришком.** Дочка одєского богатого горожанина Грїншпана, 19-лїтна Клярє, пізнала підчас своєго побуту в Марїєнбадї уродливого молодця, що називав себе Людвиком Штаммом і уходив за богатого влєстїтеля дїбр з околиць Риму. Поміж молодією парою завязав ся роман і залюбленї постановили за вську ціну повїнчати ся. Мати Клярї не хотїла про се чути, і тоді Клярє вихрєстїла ся потайно і взяла так само потайно шлюб із Штаммом. Коли прийшов час повороту, дочка виявила на бажанє мужа усьо матери і виїхала з ним до Риму. Довший час не було про неї ніякої вісткї, аж недавнє насїпв лист з благаєм прощєня і позволєня повороту. Родичі прєстїли, розумїє ся, усьо своєї донцї і чєкали нєтерпєливо єї повороту. Клярє прибула доперва по двох тижнях зівсім ненадїбно змінєна до непїзнаня, бо безлївого ока і з рукою на перевязцї. І тепєр виявило ся ось що: Мнимий влєстїтель дїбр з під Риму був герїштом банди рабївникїв та злодїїв. За єго зловдєнє була визначєна нагорода 10.000 марок. Правдивє єго назвїско було Шєня. Про заняте чоловіка не мала Клярє понятя, бо на єї запити, длячого він виїздить так часто, давав крутарскї відповїдї. Аж коли з тижнї тому сидїла нещасна з ним в коматї, виїшло якихсь чотирох людїй і зажадали від Штамма розмови на особности. Штам казав їм забрати ся. Тодї один з них крикнув: «зраднику!» — і стрїлив з револьєра. Куля не влучила Штамма, але ранила Клярє в око. Опїєся вшало ще чотирї вистрїли; одна куля зрвала Клярє в руку, три положили трупом єї чоловіка. «Одєссїя Вїдомости» доносять, що слїдство викрїло, що Штам-Шєня мав зложєний в банку значний грошєвий депозит, котрий хотїв небавом вибрати, виїхати з Риму і почати инше житє. Про се дізнали ся єго товариші і убили єго. Коли Клярє довідала ся, звідкї походять фонди єї чоловіка, не хотїла взяти з них нічого, навїть не брала дорожєчностїй, які їй жертвовано — в виду того прилучєно взїо те до конфїскації. Убийникїв арештовано.

— **3 залїзниць.** Обмежєня в приймаю тєх товарїв. По причинї надзвичайно сильного руху товарового, заводять ся з днєм 15. падолїста с. р. обмежєня заповданї в § 55. уст. 1 і 2 рєгуляміну руху, на всіх шляхах львівского округа дирекційного а іменно: Посилки і товари будє ся приймаєти лише тоді, наколи надавєць вїразно заявить, що наданий товар може бути вложєний на разї на склад аж до можливої висилки. Товари будє приймаєти ся лише о стїлько, о скїлько зможуть помістити ся в складах залїзничих.

— **Памятаймо на Товариство зпємоги церков імени св. Петра** у св. Юра у Львові і вступаймо громадно в єго члєни. — Члєньска вкладка вносить: 1 К від особи а 5 К від церкви, громади, брацтва, товариства і т. п. рїчно і 1 К вшєсового одноразово.

Телеґрами

з дня 18. падолїста.

Вїдєнь. N. fr. Presse доносить, що Чєхи на засїданю палати послїв в пятницю наглими внє-

